

vreemde

OLIEWINSTEN...
VOOR WIE?

MAANDRIJ AD

goal

van week tot week

Week van 14 tot 20 oktober.

- De algemene vergadering van de UNO besluit de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie uit te nodigen als waarnemer bij het debat over het Palestijns probleem. België onthield zich bij de stemming.
- In een Spaans dagblad verschijnt een amusante kwakkel, nl. dat rechtse portugezen in Spanje een regering in ballingschap voor de zwijgende meerderheid zouden hebben opgericht.
- In het amerikaans Huis van Afgevaardigden ontbreken enkele stemmen voor de vereiste twee derden-meerderheid om het veto te breken van de president tegen een wet, die de militaire hulp aan Turkije stopzet omwille van de Turkse houding in Cyprus.
- Tussen de Sovjetunie en de Verenigde Staten wordt een akkoord gesloten waarbij de Sovjetunie toestaat een niet duidelijk bepaald aantal joden per jaar te laten emigreren, en de USA een aantal handelsbeperkingen tegen de Sovjetunie opheft.
- De Zwitsers verwerpen in een referendum het voorstel tot halvering van het aantal buitenlandse arbeiders.

Week van 21 tot 27 oktober.

- Wegens de dreigende schaarste aan voedergranen en het acuut suikertekort op de wereldmarkt richt de EEG een strenge beperking in van de uitvoer van deze produkten, waarvan de prijzen binnen de EEG ver onder de wereldprijzen liggen.
- De ex-dictator van Griekenland Papadopoulos en zijn voormalige chef van de militaire politie Ionnides worden officieel in beschuldiging gesteld omwille van het bloedbad aangericht bij het onderdrukken van de studentenopstand vorig jaar.
- Bij rassenenlusten in Mozambique, uitgelokt door portugese paracommandos, die de goede oude tijd niet konden vergeten en uit waren op relletjes met Frelimosoldaten, vallen tientallen doden.

In Saigon wordt op grote schaal betoogd tegen de corruptie van het Thieu-regime. De tegenstand gaat vooral uit van konservatief-katholieke kringen, die tot nog toe de voornaamste steunpilaar waren van het regime. In een poging om zijn positie te verstevigen kondigt Thieu het ontslag aan van 400 officieren, die zich aan corruptie en andere

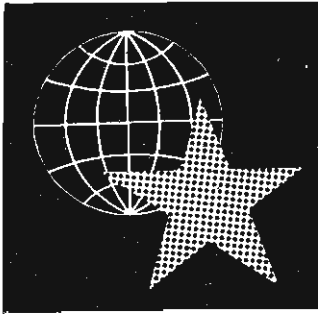
onwettige praktijken hebben schuldig gemaakt.

Week van 28 oktober tot 3 november.

- Bij verkiezingen in de deelstaten Hessen en Beieren in de bondsrepubliek wint de CDU-CSU heel wat stemmen en zetels op de liberalen en sociaal-demokraten. Verontrustend hierbij is vooral de winst van de CSU en haar leider Franz-Josef Strauss in Beieren.
- Zuid-Afrika werd gered van uitstoting uit de Verenigde Naties door een drievoudig veto van de westerse veto-machten: de Verenigde Staten, Frankrijk en Engeland. Gelukkig dat België op dit ogenblik niet in de Veiligheidsraad zetelt.

Week van 4 tot 10 november.

- De Amerikaanse minister van Defensie kwam te Bonn praten over zijn defensieproblemen met zijn westduitse kollega. Naar verluidt ging het over de Amerikaanse troepen en de 7.000 atoombommen waarmee de BRD onveilig gemaakt wordt.
- In Rome begint de wereldvoedselconferentie, georganiseerd door de F.A.O.
- Koning Hoessein van Jordanië treft voorbereidingen om zijn erkenning van de palestijnse bevrijdingsorganisatie juridisch te bekrachtigen door een grondwetswijziging waarbij Cisjordanië geen deel meer uitmaakt van zijn koninkrijk.
- Premier Rabin van Israël weigert, blijft elk gesprek weigeren met de palestijnse bevrijdingsorganisatie en meent dat er nog altijd met koning Hoessein kan gepraat worden over de westelijke jordaanoever.
- In Chili wordt de zuster van de vermoorde president Allende aangehouden wegens "extreem linkse terroristische activiteiten. Ook het huis van de overleden Nobelprijswinnaar Pablo Neruda wordt aangeslagen, omdat het eigendom was van de K.P.
- De democraten in de Verenigde Staten behalen een twee-derde meerderheid in het bij de verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden, en versterken hun meerderheid in de Senaat.
- In Argentinië wordt de staat van beleg afgekondigd.
- In Bolivië mislukt een staatsgreep van minder rechtse officieren tegen de ultra-rechtse militaire dictator Banzen.
- De Duitse Bondsrepubliek schort zijn hulp aan Chili op.
- Generaal Haig, de nieuwe Nato-opperbevelhebber wordt door zijn ondergeschikten in het hoofdkwartier te Brussel gekontesteerd. Ze vragen zich af of hij zijn funktie niet gekregen heeft dank zij de relaties met het Witte Huis, en ze wijzen erop dat Haig geen enkele ervaring heeft in het bevelvoeren over grote eenheden.

Solidariteit met het volk van Chili

Hieronder publiceren we de vijfde lijst met de namen van ondertekenaars van onze "OPROEP VOOR CHILI". Deze actie gaat verder. We besluiten echter de publikatie in "Vrede" van de ons nog toekomende lijsten van personen die zich bij de oproep aansluiten. Zoals we reeds in ons vorig nummer onderlijnden vernemen we dat dit initiatief een succes mag genoemd worden, gezien de overgrote meerderheid van de vertegenwoordigers van de Vlaamse openbare opinie zich bij deze oproep aangesloten hebben. We verheugen er ons in dat het initiatief op Parlementair vlak werd overgenomen en hopen dat het "Solidariteits Comité met Chili" dat in het Parlement werd opgericht vruchtbaar werk kan verwezelijken. De "Oproep voor Chili" en de lijst van de ondertekenaars werd aan de pers overgemaakt. Zoals u zelf hebt kunnen vaststellen hebben onze kranten het niet nodig geacht dit belangrijk pluralistisch initiatief aan hun lezers bekend te maken. Waarom? Alle gegevens werden eveneens overgemaakt aan Chili Democrático, de Ambassade van Chili, de Eerste Minister en de Minister van Buitenlandse Zaken. Van Minister Van Elslande mochten we bijgaand schrijven ontvangen. Wij verheugen er ons ook in te vernemen dat België, samen met vier en twintig andere landen, in de commissie voor de rechten van de mens, - een resolutie indiende waarin van de Chileense junta het herstel werd geeist van de fundamentele democratische rechten van het Chileense volk en waarin in bijzonder de aandacht werd gevraagd voor diegene wiens leven in gevaar is of opgelstoten zijn. Enkele landen, waaronder de Verenigde Staten, stemden tegen deze resolutie.

Dit Belgisch initiatief in de UNO moet zeker onderlijnd worden. De druk op de Chileense junta moet echter nog toenemen want er zijn mensenlevens in gevaar. Getuige hiervan is zeker de hierbij gevoegde informatie die we uit Chili ontvangen. De actie moet dus worden verder gezet. Door de uitbouw van brede pluralistische en actieve Chili Comité's in alle gewesten van ons kunnen we het Chileense volk in grote mate behulpzaam zijn. Ieder van ons kan hiertoe bijdragen.

De Minister van
Buitenlandse Zaken

14 november 1974

Geachte Heer,

Ik heb de eer de goede ontvangst te melden van uw brief van 22 oktober 1974.

De toestand in Chili en de verdere diging van de elementaire beginselen van eerbied voor de menselijke persoon zijn het voorwerp van mijn zeer bijzondere bezorgdheid alsmede van deze van de Regering.

Bij de laatste zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, heb ik van de gelegenheid gebruik gemaakt, om vanaf deze internationale tribune de diepe emotie uit te drukken die het Belgische volk voelt ten overstaan van de evolutie van de gebeurtenissen in Chili en om solemneel het aanwenden van folteringen te veroordelen.

De Vaste Vertegenwoordiger van België heeft samen met andere landen een resolutie voorgedragen die ertoe strekt aan de Chileense autoriteiten te gebieden van af te zien van alle geweld en van de beginselen te eerbiedigen die opgenomen werden in de Universele Keure van de Rechten van de Mens. (Zie tekst in bijlage)

Een andere resolutie die de bevrijding vraagt van de Heer Clodomiro ALMEYDA heeft onze volledige steun gekregen.

Mijn departement heeft niet opgehouden de internationale organisaties met humanitair karakter te steunen, die in dit land werkzaam zijn om het lot van de gedetineerden te verzachten. De herhaaldelijke démarches die op discrete wijze langs traditionele diplomatieke weg gedaan werden hebben toegelaten talrijke politieke gevangenen te bevrijden en in ons land vele vluchtelingen op te nemen.

Met hoogachting,

Van Elslande.

Vijfde lijst ondertekenaars.

Boenders Frans-Producer BRT. - Oosterlinck Elias, 1st. producer BRT - Pot Julien, 1st Reg. Omroeper BRT - Sunder Fred, Muzikant BRT - Anoesien J., Produc. BRT- Conye Jacques, fotograaf- Polet Lieve, Kult. Werkster-Van Engeland Mich-architect- Willems Lode, journalist - Morrens-Wuyts, direktiesekretaresse- Morrens Hugo-journalist-Tijtgat D., leraar-Carlier Bob,

assistent RUG- Van Caelenberghe Julien-
 student- Laurent J.Cl.,notarisklerk-Lam-
 paert Piet,redaktiesekr.De Rode Vaan-
 Daelemans Karel,bediende-De Neve Roland,
 idem- Adam Simonne,bediende - Van Den
 Driessche Julien,bediende - Wari Michel,
 bediende-Robeys M.,bediende- Van Lierde
 R.,bediende - Semmenal Jacques, bediende-
 Hoste Monique,bediende - Hellebaut J.,
 bediende - Liekens, bediende - Van Aelst,
 bediende - Mevr. Van Eeckhout,bediende -
 Mevr. Van de Velde,bediende - Cours Denise,
 bediende - De Vos Willy, bediende - Fae-
 lens Lucien,bediende - Nauts Mireille,
 bediende - Dhondt Marie-Claire, bediende -
 Ramon Lauwers Monique,bediende - Vermale
 G.,bediende - Willemarck Viviane,bediende-
 De Ganck Magda,bediende - Mertens M.Cl.,
 bediende - Van Derborcht Michel,pubicist-
 Cuypers Bob,leraar - Dejonckheere,assis-
 tent RUG - Diependale J.P., advocaat,
 Kooyman Bil,advokaat - Van Hende F,adv-
 kaat - Van Pelt A.,bediende - Herbosch
 René,architect - Roels Frank,werkleider
 RUG - Van Den Bilcke Jean,leraar - Duyver
 Yolande,gerante Links - Eyckman Jean-le-
 raar - Collognon Sonja,lerares - Blij-
 weert Paul,leraar - Deneckere Marcel,
 hoogleraar - Dufour Hugo,leraar - Fairer
 Madeleine, Hoffmans J. - Cotten André,
 leraar - Langaskens Ghislaine,onderwijze-
 res - Rimbaut Josiane,onderwijzeres -
 Vanderzijpen Nicole,onderwijzeres -
 Haghebaert Roland,onderwijzer - Van Mol
 W.,onderwijzer - De Groote Tony,onderwij-
 zer - Van Cauter Roger, onderwijzer -
 Pauwels Ruth - Van Mol Wilfried, onderwij-
 zer - De Padt,bibliothekaris - Janssens E.,
 pedagogisch adviseur - Derde Denise,pe-
 dagogisch advis. - Van Ahute Marc-pedag.
 adviseur - De Roeck Dany,pedagogisch advi-
 suer - Leyman Marc.,pedag.adviseur -
 Van Walleghem,pedag. advis. - Van Hoot-
 eghem R.,directeur - Keytsman L.,bediende -
 Cluytens L.,bediende - Vandersnickt;be-
 diende - Cleymans F.,bediende - De Paepe
 G.,bediende - Vertongen P.,dactylo -
 Lievens A.,dactylo - Wolles H.,bediende -
 Van Bellinghen C.,ambtenaar - Van De Velde
 bediende - Tondeur S.;bediende - Debondt
 J.,bediende - Broos H.J.,bediende -
 Bediende A.B.V.V. - Algemene Centrale -
 Antwerpen.

Thiels Frans - Wouters Alfons - Pots
 Charlotte - Leisen Paul - Hillen Jos -
 Cairen Isabelle - Sprtmans John - Ver-
 linden Leon - Buytaert Marcel - Lambrechts
 Jos - Cluytmans Frans - De Roeck Rosette.

Met deze sluiten we de publicatie af van
 de ons toegekomen lijsten van onderteke-
 naars van de OPROEP voor CHILI.
 We danken alle die hebben meegewerkt aan
 het welslagen van dit initiatief.

De aktie voor Chili gaat echter verder.
 We rekenen op alle democraten om bij te
 dragen tot de uitbouw van een zo breed
 mogelijke solidariteitsaktie met het
 Chileense volk.

Hun leven is in gevaar

Uit verschillende geloofbare bronnen uit
 Chili ontvingen we de hierbijgevoegde
 gegevens en verzoekt men ons om een drin-
 gende tussenkomst voor Chileense demokra-
 ten diens leven in gevaar is of die eerst-
 daags het gevaar lopen tot tientallen
 jaren gevangenisstraf veroordeeld te wor-
 den.

Een dringende tussenkomst van de wereld-
 opinie is onontbeerlijk om het leven te
 redden van de Kommunistische senator
 Jorge Montes, zijn echtgenote en twee
 dochters, die sinds twee maand op de
 Luchtmachtbasis van Santiago de Chili op-
 gesloten zijn. Allen werden op de meest
 onmenselijke wijze gemarteld, in aanwezig-
 heid van hun familie, zodat vandaag hun
 leven in gevaar is.

Alleen de druk van de internationale open-
 bare opinie kan hen nog redden.

Volgende personen, die eveneens opgesloten
 zijn, zullen begin december voor de mili-
 taire rechtbank verschijnen en lopen het
 gevaar tot minimum achttien jaar gevange-
 nisstraf veroordeeld te worden :

De kunstenaars : Marcello Romeo
 Hugo Medina - acteur
 Hugo San Martin
 Jaime Atria
 Coca Elsa Rudolphy-actrice
 Francisco Morales-acteur
 Guillermo Calin-cineast
 Miguel Berrios

deze personen staan terecht in het proces
 nr. U c 960

De advocaten: Humberto Bauderas, zijn
 vrouw en kinderen
 Hector Bernardes
 Laureano Léon
 Erich Schnake
 Roberto Caledon Fernandez
 Mercedes Bulnes en haar
 echtgenoot
 Lui: Vega Contreras
 Heruciu Concha Salas
 Carlos Lazo

De vzw Vrede en de Belgische Unie voor de
 Verdediging van de Vrede doen beroep op
 alle democratische organisaties, op de
 Parlementsleden, op gans de openbare opi-
 nie om door druk uit te oefenen op de mi-
 litaire junta het leven te redden van Se-
 nator Montes en zijn familie en de onmid-
 dellijke vrijlating te eisen van de hoger-
 genoemden en alle politieke gevangenen die
 in de gevangnissen, concentratiekampen
 en deportatieeilanden in Chili opgesloten
 zijn.
 Stuur protestmoties en telegrams naar de
 Ambassade van Chili-Keizerlaan 15, 1000
 Brussel.

VOOR LUIGALGLEZERS

GROETEN UIT CHILI

midden- oosten

Yasser Arafat

De Palestijnen voor de UNO

We geven hier enkele uittreksels uit de historische toespraak van 13 november voorgedragen op de Algemene UNO-vergadering door Yasser Arafat, voorzitter van de Organisatie voor de Bevrijding van Palestina (in het Engels afgekort tot PLO).

Arafat vroeg dat de gerechtvaardigde eisen van zijn volk ingewilligd zouden worden. Deze eisen zijn 1) recht op zelfbeschikking en 2) recht om terug te keren naar hun land, terug te keren uit een onwillekeurige verbanning, opgelegd door de wapens, de tyrannie en de onderdrukking. Zo zullen zij hun eigendommen, hun land terugkrijgen en zullen zij in hun vaderland kunnen leven, als natie. "Slechts dan zei Arafat, zal Jeruzalem haar historische rol van heilige plaats voor alle religies kunnen hernemen. Ik doe een beroep op U, verklaarde hij, opdat U ons volk in de mogelijkheid zoudt stellen een nationale en onafhankelijke entiteit te vormen in zijn eigen land. Ik ben gekomen met in mijn hand tegelijkertijd een olijftak en het wapen van een vrijheidsstrijder, laat de olijftak niet uit mijn hand vallen. De oorlog is uitgebroken in Palestina en toch is het in Palestina dat de vrede zal ontwakken.

EEN OPROEP TOT DE JODEN VAN PALESTINA.

In mijn officiële functie van voorzitter van de Organisatie voor de Bevrijding van Palestina en als leider van de Palestijnse Revolutie verklaar ik hier dat wanneer we over onze gemeenschappelijke hoop voor de toekomst van Palestina spreken we bij onze toekomstvisie alle joden betrekken die nu in Palestina leven en die de keuze maken om er met ons te leven, in vrede en zonder discriminatie.

In mijn officiële hoedanigheid van voorzitter van de PLO en als leider van de Palestijnse Revolutie, richt ik een oproep tot elke jood individueel, om hem aan te sporen de bedrieglijke beloften van de zionistische ideologie en de Israëliërs te verwerpen. Deze beloften kunnen de joden niets anders bieden dan bloed, oorlog en miserie. Wij nodigen de joden uit om hun moreel isolement te verlaten, om in het open domein van de vrije keuze te treden... Wij bieden hen de meest open oplossing, een oplossing die ons zou toelaten samen te leven in een rechtvaardige vrede, in één enkele democratische staat Palestina waar christenen, joden en muzulmannen in rechtvaardigheid, gelijkheid en broederlijkheid en vooruitgang kunnen leven. Als voorzitter van de PLO verklaar ik hier dat we niet het minste bloedvergieten wensen, noch arabisch, noch joods. Zo ook verheugen we ons geenszins over de aanslagen waarbij doden vallen. Deze aanslagen zouden ophouden van zodra een rechtvaardige vrede zal ingesteld zijn, gevestigd op de rechten, de hopen en de verzuchtingen van ons volk.

HET ZIONISME

Arafat richt dan zijn kritiek op het zionisme, een ideologie die ook de joden zelf niet gespaard heeft !

"Want er bestaat binnen de zionistische entiteit een sluimerend racisme tegenover de Oostjoden. Terwijl wij met lui-

de stem de uitmoording van de joden onder het naziregime veroordeelden, leken de zionistische leiders er meer op uit, in die tijd, ze zo goed mogelijk uit te buiten om hun doel te bereiken: de immigratie in Palestina.

Sinds haar begin is de Palestijnse Revolutie niet gedreven door raciale of godsdienstige drijfveren en haar mikpunt is nooit de jood als individu geweest, maar wel het racistisch zionisme en de open agressie.

In die zin is onze revolutie ook een revolutie voor de jood als menselijk wezen. Wij strijden opdat de joden, de muzulmannen en de christenen in gelijkheid zouden kunnen leven, dezelfde rechten genieten en dezelfde plichten op zich nemen zonder raciale of religieuze discriminatie.

Wij maken het onderscheid tussen jodendom en zionisme en terwijl wij ons verzet tegen het kolonialistisch zionisme handhaven eerbiedigen wij het joodse geloof. Heden ten dage, bijna een eeuw na de opkomst van de zionistische beweging wensen wij de aandacht te vestigen op het groeiend gevaar ervan voor de joden over gans de wereld, voor ons volk en voor de vrede en de wereldveiligheid. Dit gevaar bestaat erin dat het zionisme de jood aanzet om zijn land te verlaten en hem een kunstmatig geschapen nationaliteit toekent. De zionisten zetten hun terroristische activiteiten voort ondanks het feit dat ze ondoeltreffend zijn gebleken."

De Palestijnse leider stelt verder dat het joods probleem niet geschapen is door de Arabieren maar wel door de Europeanen. Waarom, vraagt hij dan, moeten wij er dan de gevolgen van ondervinden ?

HET TERRORISME.

Zij die ons terroristen noemen willen de wereld verhinderen de waarheid over ons te ontdekken, de waarheid op ons gelaat te zien. Zij trachten het terroristisch en tyranniek karakter van hun daden te verbergen en het feit dat wij ons in een positie van zelfverdediging bevinden. Het verschil tussen de revolutionnaire en de terrorist is te vinden in de redenen waarom de ene en de andere strijden.(...) De rechtvaardigheid van de zaak bepaalt het recht van de strijd. De weinige Arabieren, verklaart de leider, die in Palestina gebleven zijn na 48 zijn nu vluchtelingen in hun eigen land geworden. De dienststaat van de Israelische leiders staat vol van terreurdaden gepleegd op dat deel van ons volk dat onder de bezetting in de Sinai en de Golan gebleven is.

OPROEP TOT HET AMERIKAANSE VOLK.

Vervolgens richt Arafat een oproep tot het Amerikaanse volk :

"Ik vraag uit ganser harte dat het recht en rechtvaardigheid huldt, dat het zich George Washington herinnert, de heldhaftige Washington wiens doel de vrijheid en de onafhankelijkheid van zijn natie was, dat het terugdenkt aan Abraham Lincoln, verdediger van de armen en de benadeelden, dat het Woodrow Wilson niet vergeet, wiens doctrine in veertien punten aktueel blijft en voorwerp van verering is voor ons volk.

Ik vraag het Amerikaanse volk of de uitingen van vijandelijkheid en oorlogszucht die zich voor dit grote paleis afspeelden de ware bedoelingen van Amerika weerspiegelen ? Welke misdaad heeft het Palestijnse volk tegenover U begaan ? Waarom bevecht U ons zo ? Dient zulk een ongerechtvaardigde vijandelijkheid uw belangen ? Dient ze uw belangen als volk ? Nee, waarlijk niet.

Ik kan slechts hopen dat de Amerikanen dat hun vriendschap met het geheel van het Palestijnse volk op een te hoog peil staat, dat ze te bestendig en te kostbaar is opdat alle betogingen van deze aard ze zouden kunnen schaden."

HET KOLONIALISME.

Arafat plaatst dan het zionisme in zijn waar kader : het kolonialisme. De zionistische beweging heeft zich onmiddellijk bij het wereldkolonialisme aangesloten in een gezamenlijke aanval tegen ons vaderland. Over de verdeling door de UNO in 1948 zegt hij:

De Algemene Vergadering heeft verdeeld wat ze het recht niet had te verdelen, een onverdeelbaar vaderland. Wanneer wij de beslissingen verwierpen namen we dezelfde houding aan als die moeder die weigerde haar kind in twee te laten snijden door Salomo die dit met instemming van de valse moeder die het kind ook opeiste wou doen.

De zionistische entiteit heeft blijkbaar geen lessen getrokken uit de oorlog van 73 mits ze voorbereidingen treft voor een vijfde oorlog en eens te meer de taal van de militaire superioriteit hanteert de taal van de agressie en het terrorisme. Ons volk zal niet toelaten dat zijn land een basis voor agressie of een racistisch kamp zou worden gewijd aan de vernietiging van de bschaving, de kulturen, de vooruitgang en de vrede."

Tenslotte verwittigde Arafat "dezen die ons land hebben ingenomen en een moorddadig terrorisme tegenover ons volk bedrijven, een rassendiskriminatie in stand houden erger nog dan Zuid Afrika," dat ze wel eens het lot van datzelfde Zuid Afrika zouden kunnen ondergaan dat zojuist uit de UNO gesloten werd."

Door plaatsgebrek is het ons spijtig genoeg onmogelijk deze zeer belangrijke tekst hier te bespreken. Dit gebeurt in ons volgend nummer.

boekbespreking

H E T   S T A D I O N

Bij Roya, literaire afdeling van de Uitgeverij Die Keure te Brugge (x) verscheen zopas een werk dat door de Chileense journalist Sergio Villegas na de staatsgreep in Chili geschreven werd. De stijl en de inhoud van dit ooggetuigenverslag munten uit door soberheid, waarachtigheid, eerlijkheid. In het Duitse taalgebied werden tot op heden reeds méér dan 80.000 exemplaren verkocht, en hopelijk zal het ook in vlaanderen het sukses kennen dat het in werkelijkheid verdient.

Het is niet de bedoeling geweest van de auteur een literair meesterwerk samen te stellen. Men zou het bijna, om in het hedendaags jargon te spreken, een anti-literair werk kunnen noemen maar met zo veelzijdige kwaliteiten dat het de lezer zo diep aangrijpt als wellicht met weinig boeken het geval is.

Zoals de auteur zegt moet dit werk dienen als getuigenis, uitsluitend. Het betreft hier geen korte geschiedenis van de putsch noch een of ander soort van analyse. Het brengt een hallucinant, diepaangrijpend overzicht van bestiaal geweld en ongelooflijke brutaliteit waarmee het fascisme van Chili de macht heeft veroverd. Het is een repor-

tage; een "Tatsachenbericht", een reitenboek en het werd zo gemaakt als het in die ogenblikken onder de onmenselijke voorwaarden van terreur, vervolging, huiszoekingen, neerschieten op straat en van op de stoep in rijen gelegde lijken mogelijk was.

Uit deze bladzijden spreekt geen haat, wat verwonderlijk kan schijnen. Alleen verbazing dat een zulkdanig bloedbad mogelijk was; alleen bitterheid om al die willekeur, al het lijden, het moorden en vernietigen. En ook bitterheid ten opzichte van bepaalde politieke partijen, van bepaalde politieke leiders.

HET STADION is een groot boek. Voortdurend flitsen gesprekken op, trekken gebeurtenissen en feiten voorbij. Voortdurend staan mensen in het middelpunt van dit alles, mensen met gaven en fouten, mensen die zich sterk houden en mensen die onder de onmenselijke behandelingen bezwijken en tot wrakken worden of verklikkers; wat in feite op hetzelfde neerkomt.

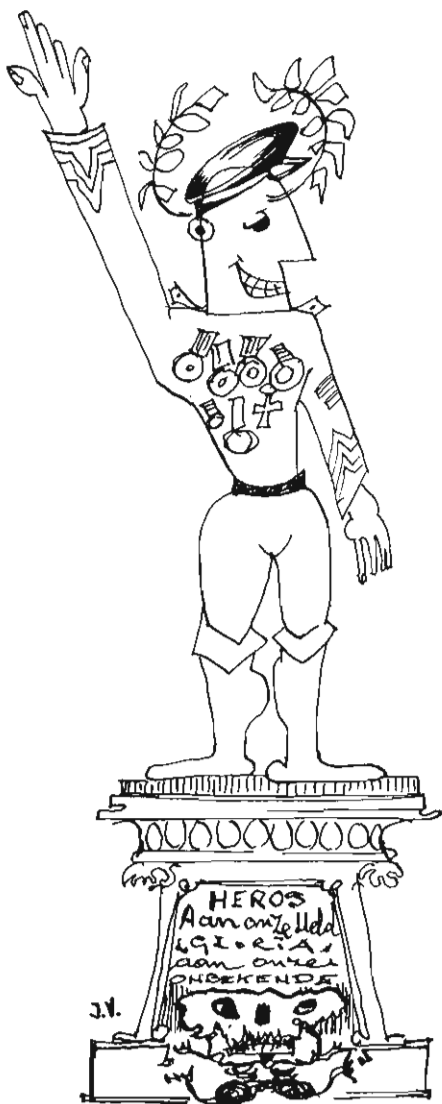
Maar ook over andere dingen schrijft de auteur of beter gezegd, de verslaggever. Over dingen die tot hoop en vertrouwen wekken, over brood dat gedeeld wordt, over stervenden die geholpen worden, over de onverbreekbare band van solidariteit waarvoor niet alleen moed nodig is, maar vooral en bovenal liefde tot de mens als dusdanig en geloof in de toekomst.

Dit boek is inderdaad een getuigenis. Talrijke buitentekstfoto's illustreren het geheel, 174 blz. in het totaal.

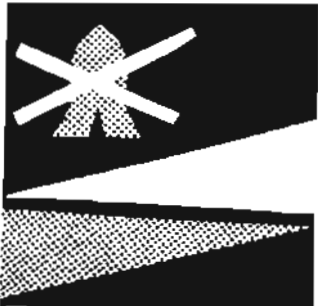
Een boek om te lezen, te herlezen en te doen lezen. Want de lessen die eruit kunnen getrokken worden zijn méér dan aktueel. Ook voor ons land.

m a r c   b r a e t

(x) Koopprijs : 130 fr
+ 10 fr. port
te bekomen door storting
op Prk. 000-0956015-80 van
Vrede vzw. - Gent.

Kinderen in de oorlog

Het is een spannend boek. De jongen leest het in één ruk uit. Zijn oren gloeien. Hij vergeet alles om zich heen en leeft in gedachten het hele gebeuren mee: mannen schreeuwen, paarden steigeren en vallen, erliggen doden in het zand... maar de sterke held wint het. Hij kan ook zoveel raker schieten en vechten...

In heel wat avonturenverhalen lezen kinderen van sterke mannen die heel raak kunnen schieten. Ze houden van zulke helden die bij de pincken en onverschrokken zijn. Ook in de geschiedenisles op school hebben zij wel eens over dappere soldaten horen vertellen die in de oorlog de "vijand" hielpen verslaan en daar hun leven voor waagden.

Of het nu om soldaten of cowboys gaat, één ding hebben de figuren uit zulke boeken(of tv-series) gemeen: ze overwinnen dank zij het gebruiken van geweld, al wordt dat vaak met goede bedoelingen aangewend.

Wat blijft er na de lectuur van zulke dingen in het gemoed van de jonge lezer over? Wordt hij erdoor aangespoord om ook de een of andere vorm van geweld te gebruiken als hij daar een middel in ziet om zijn doel te bereiken? Zal de lectuur van geweld-verhalen voor sommigen een aansporing zijn tot kriminaliteit?

Niemand kan op dergelijke vragen een sluitend antwoord geven dat in alle gevallen opgaat. Op een jonge mens werken zoveel invloeden in dat we niet van te voren kunnen weten welke ten slotte de belangrijkste of de sterkste zijn.

Maar één ding weten we wel met zekerheid: het kan niet goed zijn de jonge mens de indruk te geven dat geweld een goed middel is om conflicten tussen mensen of landen op te lossen.

Integendeel zou hem moeten worden aangetoond dat geweld geen oplossing brengt. Dat zou onder meer kunnen door hem een aantal verhalen te laten lezen waarin wordt aangetoond hoeveel menselijk leed de oorlog uiterste vorm van geweld veroorzaakt.

"Nooit meer in een oorlog vechten, alleen nog tegen de oorlog".

Deze zin wordt aan het slot van het boek "Oorlogswinter" van Jan Terlouw gezegd door de zestienjarige Michiel van Beusekom, de hoofdfiguur in het verhaal. In dit zinnetje wordt het motief weergegeven dat door het hele boek bij wijze van spreken hoorbaar is.

Het is een prachtig boek, minstens even spannend als om het even welk geweldenaarsverhaal. Het brengt de jongelui in contact met figuren van vlees en bloed die de ellende van de winter 1944/45 in het Nederlandse bezette gebied meemaken: de

stroom van hongerige mensen die in het dorp wat voedsel proberen te kopen, de jongen Michiel die zonder dat hij het zelf goed beseft bij het ondergrondse werk terechtkomt, zijn vader (burgemeester van het dorp) die als gijzelaar wordt doodgeschoten, zijn broertje dat door een Duitse soldaat gered wordt.....

Dit is een boek dat door ieder kind van ongeveer twaalf jaar af zou moeten gelezen worden. Ongetwijfeld heeft de schrijver in dit boek heel wat verteld dat hij in zijn jeugd zelf heeft meegemaakt. Ook Gertie Evenhuis heeft dat gedaan in "En waarom ik niet?" Ze heeft bij dit schrijven gebruik gemaakt van de aantekeningen die ze als opgroeiend meisje in haar dagboek maakte. Eveneens "Wij waren er ook bij" berust op notities in haar oorlogsdagboek.

Een opmerkelijk boek is ook "Slimmer dan de vijand", het eerste boek van W. van Zwol. Ook dit verhaal speelt zich af in een klein Nederlands dorp. Het is vlot geschreven en boeiend verteld, hoewel het niet het peil van "Oorlogswinter" haalt. Leningrad 1942

Een van de allerbeste jeugdboeken die ooit in het Nederlands werden geschreven is ongetwijfeld "Boris" van Jaap ter Haar, het verhaal van een jongen en een meisje die de vreselijke winter in het belegerde Leningrad meemaken. Ook dit berust op het authentieke dagboek van een meisje, die de winter niet heeft overleefd. Dit boek van Jaap ter Haar is een aangrijpend menselijk document dat je ook als volwassene niet zonder ontroering kunt lezen. Ook hierin wordt aangetoond dat ook de "vijand" wel een menselijk gelaat kan hebben; Boris en zijn vriendinnetje Nadja worden door een Duitse patriouille gevonden en gered. Het boek heeft dan ook in de hele wereld weerklank gevonden. Er verscheen een Amerikaanse uitgave van op 75.000 eksemplaren. Bij ons ontmoet je jammer genoeg zelden iemand die het kent.

Vlaams werk.

De hierboven vermelde boeken zijn alle door Nederlanders geschreven. In het werk van de Vlaamse jeugdboekenschrijvers heeft de tweede wereldoorlog vrijwel geen sporen nagelaten. Wat niet betekent dat de goede Vlaamse auteurs het probleem van het oorlogsgeweld uit de weg zijn gegaan. Zij hebben echter meer over de oorlog in het Midden-Oosten en in Bengalen geschreven. In "Ali, de guerillero" vertelt René Swartenbroeckx over de vriendschap tussen een Joodse en een Arabische jongen. De gebeurtenissen nemen echter een vreemde loop. Ali komt bij een Arabisch commando en neemt zelfs deel aan een aanslag op een munitiedepot. Als hij door de politie gearresteerd is, wordt hij door de familie van zijn joods vriendje geholpen. Hoewel het niet door iedereen zo begrepen is, had Swartenbroeckx de bedoeling in dit verhaal de zinloosheid van het geweld en de waarde van de vriendschap aan te tonen. Een spannend boek is het wel geworden!

Ook Cor Ria Leeman heeft het over de Joods-Arabische vriendschap. "Het meisje Asmin" handelt over de idyllisch ontluikende maar tragisch eindigende liefde tussen een Israëliische jongen en een Arabisch meisje. Een verhaal waarin prachtige bladzijden voorkomen.

In "Rakhi en Sebastian" heeft Jessy Marijn geprobeerd de radeloze vlucht van een groepje mensen uit het opstandige Bangla-Desj te vertellen. Hoewel het op zichzelf niet zo'n erg spannend verhaal is, bevat het boeiende elementen genoeg om de kinderen idee te geven van de waanzin die de mensen aangrijpt als de wapens het pleit moeten beslechten!

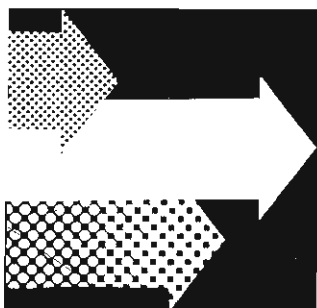
Misschien zit een van uw kinderen net op het moment dat u dit artikelje leest, tot over zijn oren in een verhaal met triomferende geweldenaars... Als u de gelegenheid zou hebben, om zo'n kind ook eens verhalen te leren kennen die even boeiend zijn maar waarin het geweld wordt aangeklaagd... waarom zou u dat dan niet doen?

Hier de titels van enkele boeken die uw kinderen zouden moeten lezen!
Jan Terlouw, Oorlogswinter (Rotterdam, Lemniscaat) - vanaf 10/11 jaar.
Gertie Evenhuis, En waarom ik niet? (Amsterdam, Elsevier) vanaf 11 jaar.
Gertie Evenhuis, Wij waren er ook bij (Amsterdam, Elsevier) vanaf 12 jaar.

W. van Zwol, Slimmer dan de vijand (Amsterdam, Elsevier) vanaf 10-11 jaar.
Jaap ter Haar, Boris, (Unieboek, Amsterdam) vanaf 12 jaar.
René Swartenbroeckx, Ali, de guerillero (Antwerpen, Standaard) vanaf 10 jaar
Jessy Marij, Rakhi en Sebastian (Tielt, Lannoo) vanaf 12 jaar.
Cor Ria Leeman, Het meisje Asmin (Leuven, Davidsfonds) vanaf 12 jaar.
An Rutgers-van der Loeff, Met open ogen (Alphen a/d Rijn, Samson) 10 jaar.
Leonard De Vries, Chaweriem (Amsterdam, Elsevier) 13 en 14 jaar.
Anne De Vries, De reis door de nacht (Nijkerk, Callenbach) vanaf 11 jaar.
Guido Staes, De kinderen van de vrede (Averbode, Altiora) vanaf 12 jaar.

Cyriel Verleyen.

dokument

oliewinsten --- voor wie?

Als regering van een olie-producerend land heeft het Soeharto-regiem ongelooflijk en onverdiend geboft. Terwijl de meeste arme landen van Zuid- en Zuid-Oost-Azië door de oliekrisis in nog veel grote moeilijkheden zijn geraakt dan tevoren - en die moeilijkheden waren voor landen als India en Bangla Desh al van dien aard, dat velen aan een oplossing wanhoopten - stromen de snel stijgende winsten uit de olie Indonesië binnen - even snel als de olie het land uitstroomt. Eind maart 1973 was de prijs nog pas \$ 2,59 per barrel, maar sindsdien is hij met sprongen gestegen tot \$ 12,60 per 1 juli 1974.

Ondanks deze geweldige meevaller valt in de kommentaren van economische deskundigen geen juichtoon te beluisteren - ze klinken eerder bezorgd. In principe zou Indonesië in staat moeten zijn, zijn schulden aan de rijke landen, opgelopen tijdens het Soekarno-regiem, en verveelvoudigd sinds Soeharto aan de macht is, uit de oliewinsten binnen 2 à 2 1/2 jaar volledig af te betalen. Maar zo eenvoudig blijken de zaken niet te liggen. Er rijzen heel wat vragen.

1e. Komt een aanzienlijk deel van de winsten van het staatsoliebedrijf Pertamina wel aan de Indonesiese schatkist ten goede ?

2e. Voor zover dit wel het geval is: komt er iets van; direkt of indirekt, aan het Indonesiese volk ten goede?

3e. Werkt de stijging van de olieprijs niet een onstuitbare inflatie in de hand ?

4e. Gaan niet ook de prijzen van importgoederen, die Indonesië bitter nodig heeft, omhoog ?

5e. Kunnen de landen, die dure olie moeten kopen, hun aankopen van andere producten die Indonesië eksporteert nog wel op peil houden ?

Over al deze vragen enkele opmerkingen. 1e. Vloeit van de geweldige winsten, die de staatsoliemaatschappijen Pertamina maakt, ook nog wel een stroompje in de Indonesiese schatkist ? De Engelse ekonome Ingrid Palmer betwijfelt het. Volgens de tussen de regering en Pertamina gesloten overeenkomsten zou een groot deel van de Pertamina-winsten in een of andere vorm in de schatkist moeten vloeien. Maar er is nauwelijks overheidskontrolle op Pertamina, dat onder de oliesjeik generaal Ibnu Sutowo een staat in de staat vormt. Palmer schrijft : "Pertamina heeft haar belastingszaken nooit op bevredigende manier geregeld. Tussen 1967 en 1970 werden helemaal geen belastingen betaald, en in 1970 diende Pertamina een budget in, dat een lening op lange termijn van 17 miljoen dollar vereiste om een tekort te dekken. In 1970 deed een kommissie, ingesteld na een langdurige campagne in de pers tegen Pertamina, onderzoek naar aanleiding van geruchten over korruptie, kunstmatig opdrijven van prijzen en belastingsontduiking. Zij beval de instelling van een

kontrole-kommissie aan, die moest bestaan uit de ministers van financiën; planning en mijnbouw. Maar tot 1973 was deze kommissie er niet in geslaagd om enig resultaat te bereiken, wat betreft het breiden van de manipulaties van Pertamina, en het valt te betwijfelen of de schatkist meer dan een fractie zal ontvangen van wat hem in de toekomst rechtens toekomt."

Hierbij is het aardig een uitspraak van Sadli, de minister van mijnbouw te memo- reren : "Wat kan in tegen Pertamina begin- nen ? Zij betaalt in feite mijn salaris". Ingrid Palmer onderstelt dan ook, dat ver- reweg het grootste deel van die winsten bij Pertamina zal blijven hangen; waarbij zij het 't waarschijnlijkste acht, dat ze gro- tendeels geïnvesteerd zullen worden in door Pertamina opgezette nieuwe projekten. Deze projekten zullen, meent zij, grotendeels in de dunner bevolkte 'Buitengewesten' worden gekoncentreerd. Dit betekent, dat zij voor de werkgelegenheid op het arme en dicht- bevolte Java nauwelijks betekenis zullen hebben, temeer daar zij meer kapitaal- intensief dan arbeidsintensief zullen zijn. Wanneer bij die investeringen bovendien de nadruk komt te liggen op het ontginnen van uitgestrekte, machinaal te bewerken, rijstplantages, dan zal dit hoogstens een kleine bijdrage kunnen opleveren voor het voedselprobleem in Indonesië; voor de werkgelegenheid in de Javaanse landbouw bieden de projekten geen enkele bijdrage- eerder het tegendeel 1) 2e Maar laten we nu even aannemen, dat er toch nog heel wat extra-inkomsten de Indonesiese schat- kist bereiden. Komen die gelden dan wél de bevolking, en met name die van Java ten goede ?

Het neo-koloniale karakter van de Indone- siese 'nieuwe orde' brengt met zich mee, dat we hiervan niet veel hoeven te ver- wachten. Het Tweede Vijfjarenplan (Repe- lita II) dat vorig jaar gestart is legt de nadruk op tal van kleinere plattelands- projekten alweer in de Buitengewesten. De Indonesiese plattelandsbevolking is sinds de 'nieuwe orde' nooit geactiveerd om voor haar belangen op te komen - inte- gendeel ! Initiatieven van onderaf zijn met repressie beantwoord.

In het begin van dit jaar - nog vóór de Tanka-rellen - verscheen een open brief van 41 pastoors te Jogjakarta, waarin ver- klaard werd "dat de economiese situatie van het gewone volk geen mogelijkheden biedt om een uitweg uit de moeilijkheden te zoeken". Het gewone volk is bang voor de autoriteiten, met name voor de gewapen- de macht. Veel ambtenaren misbruiken hun gezag en dienen alleen de belangen van hen die over geld en macht beschikken. Daarom reageert het gewone volk onverschil- lig op instructies van boven, die of slecht worden uitgevoerd, of in het ge- heel niet. De pastoors wijzen erop dat ontwikkeling zonder participatie van het volk uit den boze is. Zoals voor de hand

lag, probeert de Soeharto-regering de al- gemene ontevredenheid, die in januari op zo'n dreigende manier losbarstte, te tem- pereren door hier en daar een brok toe te werpen. Maar de baten komen grotendeels terecht bij de groepen, die 't al beter hebben - de rijkere boeren en de ambtena- ren. De tegenstelling tussen de landbezit- ters en de landlozen of bijna-landlozen wordt steeds scherper. De Australiese eko- noom Heinz Arndt, over 't algemeen weinig krities ingesteld ten opzichte van het Soeharto-regiem, betwijfelt sterk of de regionale en lokale diensten de plotseling uitgebreide taken en toegewezen fondsen voor zaken als irrigatie en scholenbouw wel aankunnen. 2) Wanneer de massa van de boeren niet actief bij de projekten be- trokken wordt, zal het grotendeels blij- ven bij prestige-objekten.

En wat de ambtenaren zelf betreft : per 1 april van dit jaar zijn de basissalaris- sen van alle kategorieën ambtenaren ver- dubbeld of verveelvoudigd - overigens wa- ren van tevoren al de prijzen katastrofaal gestegen, zodat het ten dele neerkwam op een weer op peil brengen van hun inkomsten. Toch schijnt het zo te zijn, dat een vrij brede laag ambtenaren zich tijdelijk iets meer kan permitteren; aan de massa van het volk komt dit alles natuurlijk niet ten goede; maar tegenover de groeiende ontevredenheid onder de intellektuelen in de grote steden wordt op deze manier gepoogd een tussenlaag te kweken van ambtenaren, die bereid zijn het huidig bewind te steunen.

Tegelijkertijd werd er in het begin van dit jaar een oekaze uitgevaardigd, die er bij de ambtenaren op aandrang door een sobere levenswijze een goed voorbeeld te geven en niet door een extravagante le- venstijl aanstoot te geven bij de arme bevolking. Alweer twijfelt Prof. Arndt sterk aan het effect van zulke oekazes. Terecht. Kort geleden werd een Nederlan- der meegenomen naar een dure goktent in Djakarta. Er bleek een speciale zaal te zijn voor de VIP's. Minimuminzet per keer : een miljoen roepiah (ruim 6000 f). In die zaal speelden ook generaals en hun vrouwen. Hun zoontjes speelden mee bij paardenrennen, of in de 'gewone' zaal van de goktent. Minimum-inzet aldaar : Rp. 10.000 (f 60).

3e. De verveelvoudiging van de ambtenaren- salarissen houdt ook een ander levens- groot gevaar in : versnelling van de toch al beangstigende inflatie. Volgens Arndt's berekening is de inflatie voor verbruiks- goederen (met uitzondering van rijst) in het laatste jaar met meer dan 100 % geste- gen. En hij meent dat wanneer de olie-in- komsten binnenslands worden besteed, de inflatoire trend alleen maar versterkt zal worden. En wordt de import vergroot- dan is de kant groot dat door de verhoog- de import van afgewerkte goederen bijv. textiel) de eigen industrie de strop wordt omgedaan.

De organisatie van textiel-industriële heeft al aangekondigd, dat de binnenlandse produktie zou moeten worden verlaagd en zelfs stopgezet, als de regering de goedkope importen uit plaatsen als Hongkong niet zou beperken.

4e. De verhoging van de olieprijs heeft overigens ook de prijs van zeer essentiële importgoederen doen stijgen. Dit geldt bijv. in sterke mate voor kunstmest. Arndt schrijft hierover, dat natuurlijk de regering door subsidies de prijs van kunstmest voor de afnemers kan verlagen - maar zulk een maatregel zou het reële inkomen van de grote massa van Indonesiese boeren niet beschermen, daar alleen de rijkere boeren hoeveelheden van enige betekenis kunnen gebruiken en er toegang toe hebben. 3)

5e. Maar ook in een ander opzicht dreigt de gestegen olieprijs duidelijke nadelen voor de Indonesiese ekonomie op te leveren. Verreweg de voornaamste afnemer van Indonesiese olie, Japan, heeft bezwaren tegen de sterk verhoogde prijs, die ook hoger is dan een aantal landen van het Midden-Oosten berekenen. Japan heeft zijn invoer uit Indonesië daarom al verminderd. Als gevolg daarvan heeft Caltex, die bijna 70 % van de Indonesiese aardolie wint, zijn produktie al tot 80 % teruggebracht. Ernstiger nog is dat Japan, tevoren een van de voornaamste importeurs van het tweede exportartikel van Indonesië, hout, ook deze invoer sterk heeft gereduceerd - met het gevolg dat zich grote hoeveelheden in de Indonesiese havens opstapelen. Op den duur kan een beperking van de wilde houtaankap op het eiland Kalimantan voor Indonesië alleen maar gunstig werken - maar op korte termijn levert dit een groot nadeel op voor de Indonesiese ekonomie voor zover de stammen al gekapt en naar de havens verscheept zijn. Ook de uitvoer van rubber - het in omvang derde exportartikel - stagneert - en hierdoor worden vele kleine producenten van bevolkingsrubber in de Buitengewesten ernstig getroffen.

Alles bij mekaar lijkt het erop dat de razend snel gestegen olieprijs eerder tot een ernstige ontwrichting van de Indonesiese ekonomie dan tot een stabilisatie bijdragen. Het is ook zeer de vraag of de politieke machtspositie van Soeharto door de 'olie-bonanza' zoals Arndt het noemt, is verstevigd.

Achteraf gezien is het niet onmogelijk, dat bepaalde Amerikaanse kringen de hand hadden in de anti-Tanaka rellen van medio januari. Want achter de schermen speelt zich een verwoede konkurrentiestrijd af tussen Amerika en Japan, om de Indonesiese markt en produkten. Er zijn sterke aanwijzingen dat de Amerikanen, die wedden op de Amerikaans-georiënteerde technokraten van de 'Berkeley-mafia', het Soeharto-regiem graag vervangen wilden zien door generaals met een iets soepeler

beleidslijn. 4) Maar het gevolg van de rellen is juist geweest dat de Japanlobby (bestaande uit figuren als de generaals Ali Murtopo, Sujono Humardhani, Ibnu Su-towo) versterkt uit de strijd is gekomen; terwijl de positie van de meer Amerikaans-georiënteerde technokraten aanzienlijk verzwakt is. Het is ook niet toevallig dat Prof. G.F. Papanek, directeur van de Harvard Advisory Groep en sponsor van de Berkeley-mafia, Indonesië teleurgesteld heeft verlaten.

Maar de Amerikanen zullen hun pogingen om Indonesië politiek en ekonomies weer sterker in hun greep te krijgen, zeker niet zo licht opgeven. En mocht dit tot een aflossing van de Japanlobby door een andere militaire clique leiden - dan zal dit nog wel geen einde betekenen van de neo-koloniale exploitatie, maar dan zijn verdere verrassende ontwikkelingen niet uitgesloten, zoals in Griekenland, Portugal en Thailand blijkt.

Maar op dit moment zit Soeharto nog in het zadel. Recente bezoekers van Indonesië zijn het erover eens, dat de spanning er overal voelbaar is. Hoe zal zij zich ontladen? In nieuwe pogroms tegen de Chinezen, zoals Ingrid Palmer verwacht? In elk geval op dit moment nog niet in een brede mobilisatie van de Indonesiese bevolking voor konstruktieve doeleinden. Het is te hopen dat onze regering, en met name minister Pronk, nu langzamerhand overtuigd is van de onmogelijkheid om van hieruit, dóór 'ontwikkelingshulp' het Indonesiese beleid in een positiever richting te doen ombuigen. Ik zou dan ook willen eindigen met de slotzin uit het artikel van Ingrid Palmer over de olieprijs: "Terwijl dus de olieprijsen Indonesië hebben bevrijd van de druk, die een hulp-konsortium kan hebben uitgeoefend, doen de politieke aard en gehele houding van de Indonesiese regering vermoeden, dat een versterkt proces van onderontwikkeling waarschijnlijk is dan nieuwe ontwikkeling".

NOTEN :

1) Ingrid Palmer, "Oil Prices and the Indonesian Economy", Journal of Contemporary Asia, vol. 4 no. 2 (1974), pp. 18 e.v.; voor de Tapol konferentie, die in de tweede helft van oktober te Londen wordt gehouden, schreef zij een paper, getiteld "Economic Developments in Indonesia", waaraan hierboven ook het een en ander is ontleend.

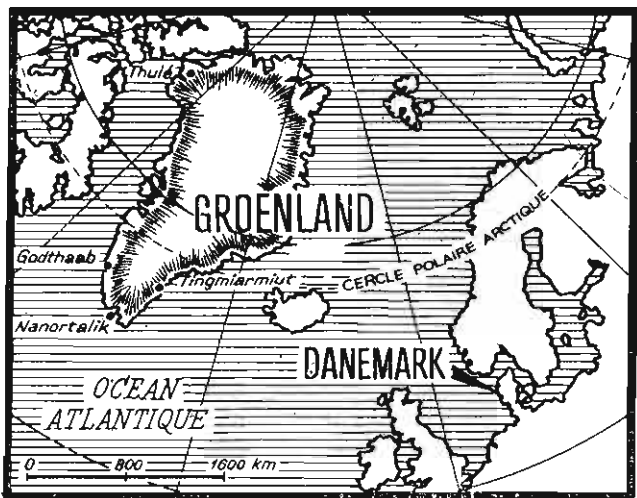
2) Zie Bulletin of Indonesian Economic Studies (BIES), Vol. 10 no. 2 (1974) pp. 17/18

3) BIES, loc. cit., p. 14

4) Zie hierover Van maand tot maand, "Studentenprotestnummer", pp. 58 e.v., waarin een weergave van beschouwingen in de dagbladen Ekspres en Merdeka uit de tweede helft van januari jl.

Overgenomen uit "Indonesia, feiten en meningen" nr. 6, 1974.

even uw aandacht :

EVEN UW AANDACHT VOOR GROENLAND.

Ongeveer 1000 jaar geleden zetten de Noormannen voet aan wal op de zuidkust van het eiland. Bij het zien van de talrijke berk- en wilgebosjes, de groene weilanden omzoomd door jeneverbesstruiken gaven zij het land de naam "Groenland". De naam is gebleven alhoewel men later vaststelde dat de vijf zesden van het eiland door een ijskorst bedekt zijn die op sommige plaatsen 3 km. dik is. Deze ijsmassa die werd gevormd op hetzelfde tijdstip als Antarctica, groeit steeds aan en stuwt onder haar enorm gewicht een gedeelte van het ijs naar de kust waar het ijsbergen vormt die door de wind en de stroming naar het zuiden afdrijven en de noordelijke scheepvaartroute van de Atlantische oceaan onveilig maken.

De gemiddelde temperatuur is zeer laag : in het centrum van het eiland bedraagt zij -11°C . tijdens de zomers en -41°C . tijdens de winter.

Groenland is het grootste eiland ter wereld. De oppervlakte bedraagt 2.175.600 km² (73 x België) waarvan 341.700 km² vrij zijn van ijs. Dit uitgestrekt gebied telt slechts 48.000 inwoners waarvan 8.000 Denen. De voornaamste agglomeratie is Godthaab (8.000 inwoners). Tot in 1953 was het eiland een Deense kolonie maar toen verkreeg het een statuut van Deense provincie met Godthaab als hoofdstad.

Door het Deense lidmaatschap van de NAVO hebben de Verenigde Staten er talrijke grote luchthavens ingericht; de grote militaire basis Thule in het noor-

den van het eiland is de belangrijkste boven de poolcirkel.

De ondergrond is rijk aan delfstoffen o.o.a. kryoliet, koper, lood, grafiet en uranium.

Er zijn geen wegen op Groenland en de verbindingen tussen de lokaliteiten aan de westkust zijn aangewezen op helikopters. Tijdens de winter en boven de poolcirkel zijn de sleden nog onmisbaar.

Zoals eeuwen geleden is de visvangst nog de voornaamste industrie voor de 40.000 Groenlanders - men noemt ze niet meer Eskimo's omdat ze allen of bijna allen gekruisd zijn - ; de kustwateren zijn zeer visrijk maar de jacht loopt terug daar de robben en de walrussen, de elanden en witte beren schaars worden. De muskusos is praktisch uitgestorven. Een gedeelte van de bevolking werkt in de hierboven vernoemde ertsminen.

Alhoewel de Groenlanders sedert 1953 volwaardige Denen zijn geworden hebben zij toch een eigen cultuur, eigen zeden en gewoonten en een eigen mentaliteit. Zij ondervinden met steeds meer vernedering de invloed der Denen die nasst hen leven op het eiland. Dit gevoel openbaart zich niet maar het is merkbaar. De woordvoerders van de contestatie vindt men bij de "geëvolueerden", deze die hogere studies gedaan hebben te Kopenhagen. Zij zijn niet gegroepeerd in verenigingen noch in politieke partijen. De twee afgevaardigden zijn trouwens onafhankelijk. Maar zij drukken bijna de volledige opinie uit.

De keerzijde van de medaille is niet schitterend. De moderne maatschappij die aan de inlandse bevolking werd opgedrongen ging niet gepaard met een ontplooiing van het menselijk wezen zowel op gebied van de geestelijke stabiliteit als het psychisch evenwicht met het gevolg dat sedert enkele jaren de familie uiteenvalt, de misdadigheid toeneemt en het alcoholisme een ware plaag wordt. Dit is wel het bewijs dat de autochtonen het traumatisme van de nieuwe levenswijze nog niet te boven zijn gekomen. Nochtans is Denemarken niet een "beschermend" land zoals de andere. Het lijdt zelfs aan een complex van een gewezen koloniserende natie die haar de huidige onhandigheden zou moeten doen vergeven. Aan de ene kant is er de ontwikkelingshulp die bijna 700 miljoen DK bedraagt : tweetalige scholen, huisvesting, hospitalen, visserijen wijzen op een enorme inspanning. Aan de andere kant is er de politiek : zij was bijna nooit op eigenbelang gericht. Men mag veronderstellen dat voor de Groenlanders, verscheurd tussen twee beschavingen, het een kwestie zal zijn van opvoeding en emancipatie, dus van tijd. Met de manier van dekoloniseren der Denen moet dit mogelijk zijn.

T.BAILLEUL.

SPANJE

Proces tegen arbeidsafgevaardigden van de Comisiones in Spanje

Op 28 november verschijnen voor de Rechtbank in Spanje, in het proces 981/70, 16 SYNDIKALE MILITANTEN van VALENCIA. Samen worden zij met 128 jaar gevangenisstraf bedreigd.

Zij worden beschuldigd van illegale propaganda o.m. petitie's in omloop te hebben gebracht waarin de amnestie gevraagd werd voor de gevangenen van het proces van Burgos.

Het betreft hier meestal metaalbewerkers. Zij werden aangehouden in oktober 1970 tijdens de bespreking van de IV Provinciale Conventie van het Metaal gaande zijn.

Onder hen bevinden zich zes arbeiders die door hun werkmakkers verkozen worden als afgevaardigden van de officiële Spaanse vakbond, twee andere zijn priester-arbeider.

Naast hogergenoemde beschuldiging wordt hen de oprichting van arbeidersorganisaties, genoemd Comisiones Obreras, ten laste gelegd.

De beschuldigten zijn .

CESAR LORA TELLIO, 37 jaar, gehuwd, drie kinderen, elektriker. Hij maakte deel uit van de Bedrijfsraad van de onderneming Macosa. Afgedankt en aangehouden in 1968 wordt tegen hem een gevangenisstraf geëist van 12 jaar.

SALVADOR BOILS CONJERO, 42 jaar, gehuwd, twee kinderen, techniek in het metaalbedrijf Burro. Aangehouden als lid van de Comisiones Obreras in 1968 en ontslagen uit zijn bedrijf. Geëiste gevangenisstraf 10 jaar.

NAGEL RAMON GARCIA APARIO, 24 jaar, ongehuwd, polierder te Bronces Montor Aldaya. Als zijn gevolg van aanhouding werd zijn kandidatuur voor de bedrijfsraad geannuleerd. Geëiste gevangenisstraf: 10 jaar.

LEOPOLD CAESAR ESCUSA 27 jaar, gehuwd, frezer, toe Asea (bedrijf Menises). Ten gevolge van zijn proces werd zijn kandidatuur voor de bedrijfsraad afgewezen. Geëiste gevangenisstraf : 8 jaar.

EMILIO MOYA LOPEZ, 27 jaar, een kind, draaier te Talleres Asuncion (reparatie van machines te Manises.) Geëiste straf: 10 jaar.

MARIA SALUD SIMON FRANCO; 28 jaar ongehuwd, bediende in de handelssector van het metaalbedrijf Rogelio Pont. Vakbondsafgevaardigde in de Textielsector. Geëiste straf : 10 jaar.

JUAN DOMINGO CASTRO MARTINEZ; 22 jaar, ongehuwd, monteur in het bedrijf Union Naval de Levante. Geëiste gevangenisstraf: 5 jaar.

RAFAEL CASTELLOTE DOMENECH; 54 jaar, gehuwd, twee kinderen, bediende in de onderneming Gil. Provinciaal afgevaardigde in de Textielsector. Geëiste straf : 5 jaar.

VINCENTE RUIZ LOPEZ; 44 jaar, gehuwd, drie kinderen, gespecialiseerd arbeider, bedrijfsafgevaardigde. Beschuldigd gelden ingezameld te hebben voor aangehouden syndikalist. Reeds vroeger veroordeeld voor politieke activiteiten. Geëiste straf : 10 jaar.

DANIEL GIRBA MANUEL; 28 jaar, drie kinderen. Geëiste gevangenisstraf : 9 jaar.

JUAN JOSE VIVES CLAVEL; 25 jaar, ongehuwd tekenaar in het metaalbedrijf Saludosa. Geëiste gevangenisstraf: 9 jaar.

MIGUEL PERZ LEAL; 35 jaar, monteur mechaniek te Talleres Asuncion. Geëiste straf 7 jaar.

ANASTASIO PEREZ LEAL; 25 jaar, ongehuwd, arbeider te Broncer (Cuart de Poblet.) Geëiste gevangenisstraf : 4 jaar.

JACINTO SECURA QUESDA; 37 jaar, gehuwd, drie kinderen, monteur mechaniek te Talleres Asuncion.

Geëiste gevangenisstraf : 7 jaar

RAMIRO REIG ARMERO, 38 jaar, priester-arbeider, Werkzaam in het magazijn van de Lamasas Fortea. Vroeger leraar aan de Berroepsschool van San José.

Geëiste gevangenisstraf : 5 jaar.

RAFAEL CASANOVA COLOMER; 41 jaar, priester-arbeider, geëiste straf: 6 jaar.

PORTUGAL

Portugal en Europa

Tijdens de recente vergadering van het Internationaal Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking waaraan in ons volgend nummer meer aandacht zullen schenken) hield dhr. A.M. De Sousa Fernandez, in naam van de Portugese delegatie, onderstaande toespraak.

Spreker wees op het feit dat hij, begin april 1974 bij zijn terugkeer van de vorige vergadering van het Internationaal Comité dat eveneens te Brussel doorging, door de Politieke Politie van Caetano aangehouden werd en in de gevangenis opgesloten.

In deze moeilijke ogenblikken zegde hij was het voor mij een steun te weten hoe in Europa en in de ganse wereld vrienden hardnekkig de strijd tegen het fascisme en voor de vrede verder voerden.

Met de nieuwe toestand in Portugal rekening houdende dachten we dat het nuttig was onze lezers in kennis te stellen van het standpunt der Portugese openbare opinie tenoverstaan van het probleem van de Veiligheid en Samenwerking in Europa.

TUSSENKOMST VAN DE PORTUGESE DELEGATIE.

Op 6 april had een portugees afgevaardigde de eer op deze vergadering te verklaren :

"Tijdens de laatste weken hebben de Europese informatiemedia buitengewoon veel aandacht besteed aan de gebeurtenissen die zich in Portugal afspelen (---). De laatste gebeurtenissen, die het voorwerp uitmaakten van een ruime berichtgeving, wijzen er op dat het regime van Lissabon in het nauw zit. In een snel aangroeiende inflatie atmosfeer die een dramatische omvang aanneemt voor de werkende klasse, is de ganse economische politiek van de bewindvoerders gekeerd tegen loonsverhogingen. Het moedige antwoord van de massa uit zich door een algemene sociale strijd en door stakingen die zowat overal uitbreken. Deze stakingen worden door de fascistische machthebbers als subversief en ongrondwettelijk betiteld, maar men is verplicht er voor te zorgen dat de patroons derwijze handelen dat ze vlug eindigen - en dikwijls met gunstige gevolgen voor de arbeiders - teneinde te vermijden dat

nieuwe haarden van sociale onlust zich bij de reeds bestaande zouden voegen. In dit opzicht wijst de militaire toestand aan het front in de kolonialistische oorlog op de zwaarste tegenkämpfen en brengt de gewetens tot ontwaking.

Het is dus in het kader van een toestand die permanent verergert voor het regime dat de portugese vredeskrachten hun actie verder voeren en strijd leveren tegen de ononderbroken repressie. Tevens maken zij gebruik van de interesse die de algemene opinie wijdt aan het "Portugese geval" om nog aan betere voorlichting te doen en alle krachten te mobiliseren. In een vergadering als deze ziet de portugese delegatie het als een plicht aan er op te wijzen dat men op een andere continent oorlog voert, vanuit een Europees land. OP HET OGENBLIK DAT HET PORTUGESE FASCISME ZICH GECONFRONTEERT ZIET MET DE ZWAARSTE BINNENLANDSE CRISIS SINDS ZIJN BESTAAN, zullen alle acties zowel binnenlandse als buitenlandse nog meer innerlijke tegenstrijdigheden van het regime onderstrepen, tegenstrijdigheden die het regime meer en meer doen wankelen door de kolonialistische oorlog waarvoor het verantwoordelijk is.

De 25 april heeft misschien velen verrast. Voor ons, voor de portugezen die steeds gestreden hebben voor ontspanning en vrede, was deze strijd ook het daar stellen van de mogelijkheden voor de strijd om een ware democratie in Portugal te bekomen; strijden was voor ons ook de val van het fascisme voorbereiden. In onze politieke stellingname tijdens de vergadering van de vertegenwoordigers van de openbare opinie in juni 1972 hebben wij verklaard :

"De aanwezigheid van een portugese delegatie-praktisch volledig samengesteld uit afgevaardigden die van Portugal komen wijst zeker op de gewettigde wil van de portugezen mede te werken aan het stopzetten van de koude oorlog, ten einde een effectieve samenwerking, op elk niveau te bekomen onder alle Europese landen. Wij zijn er ten volle van overtuigd dat de evolutie op het Europese vasteland, sinds de laatste wereldoorlog op veel gebieden samenloopt met het portugese nationale leven. De strijd voor Europese zekerheid en samenwerking lijkt voor de portugese delegatie ook een reden om te strijden voor het verwerven van de democratische vrijheden in ons land en voor het beëindigen van de koloniale oorlog waarin het gewikkeld is. De deelname van Portugal aan een Europa van samenwerking openstaand voor alle landen, mag niet gebeuren ten voordele van de belangen van zekere landen of groepen - wat tot nog toe het geval is - maar moet gericht zijn op een onafhankelijke buitenlandse politiek, gunstig voor de vrede, de enige die naar een echte nationale onafhankelijkheid kan voeren.

De strijd voor de democratie in Portugal en de strijd om aan de portugese staat eerbied af te dwingen voor de ontspanning in Europa zijn onafwendbaar met elkaar verbonden en vullen elkaar aan.

Wij hebben de bedoeling niet de retrospectieve op te maken van de werkzaamheden van de vertegenwoordigers van de portugese openbare opinie tijdens de laatste 2 1/2 jaar maar we menen dat we mogen verheugd zijn over de samengang van onze houding met de afloop van het "Portugese geval" en over de afloop van onze strijd. We willen eindigen met dit soort retrospectieve met U te herinneren aan wat verklaard werd in Oktober 1973 in de commissie "Europese Veiligheid en Samenwerking" van het wereldcongres der vredeskrachten te Moskou:

"Door een konsekvente toepassing van de principes van vreedzame samenleving zowel in het nationale belang als in het belang van de strijd voor de democratie, hebben de portugese democratische vredeskrachten de deelname van het fascistische Portugal - met de andere europese landen aan de onderhandelingen en de akkoorden over de zekerheid en samenwerking, afgedwongen en ondersteund. Deze deelname stelt de noodzakelijkheid daar niet alleen, ten overstaan van de publieke opinie, een oprechte solidariteit te bewaren met de volkeren die slachtoffer zijn van het fascisme, maar ook gevoelig de steun te verhogen aan de strijd die zij voeren. Deze strijd brengt immers ook bij tot de zaak van de zekerheid in Europa.

De bedreiging van het fascisme in Europa mag niet onderschat worden en de strijd die de bevolkingen die er door onderdrukt worden voeren evenmin. De vraag blijft gesteld EN door de solidariteit met die bevolkingen EN als belangrijk probleem voor de europese veiligheid zelf. Wanneer men terecht overweegt dat het invoeren van een systeem van zekerheid in Europa niet anders kan dan ook zekerheid brengen voor de landen van de andere continenten, waarom dan niet onmiddellijk aandacht schenken aan het feit van de drie kolonialistische portugese oorlogen in Afrika ? Toch doet men het te weinig. Het fascistische Portugal is tegenwoordig het enige europese land dat in oorlog is, en zijn strijdkrachten worden voor het grootste deel door de grote europese naties bewapend om de bevolking van Angola, Mozambique en Guinea Bissau te onderdrukken. Het gevaar voor een internationalisatie van deze oorlogen bestaat met mogelijke gevolgen voor de toestand in Europa. Portugal is een kolonialistisch land omdat het in de geschiedenis gekolonialiseerd werd door Engeland en tegenwoordig door monopolistische belangen van de V.S., Frankrijk, West Duitsland en België, die

ook de economie van de koloniën beheersen. Om kort te zijn: de vooruitgang van de europese zekerheid zal tevens de vooruitgang betekenen van de zaak van de nationale onafhankelijkheid in Europa zelf en in andere continenten maar tevens van het respect voor de rechten van de mens, voor de rechten van de arbeiders en van de democratie."

Onze actie na 25 april bestond er in mede te werken aan het in gang stellen van wat wij steeds gewenst hadden. Men mag zeggen dat er in Portugal een praktische algemene beweging in gang is van vrouwen en mannen; zelfs met een minimum aan politieke kennis, om mede te werken aan de oprichting van een democratische maatschappij, gekozen door de portugezen zelf. Dit is onder geen oogpunt gemakkelijk. Portugal moest niet van het nulpunt vertrekken maar van een volledige negatieve toestand, en met een zeer zware erfenis. Onze beweging tegenover de openbare opinie heeft de gevolgen van deze algemene mobilisatie ondervonden, en men zag de militanten van de vredesbeweging verschillende richtingen intrekken om mede te werken aan de prioritaire actie voor de meest dringende taken. Men mag bijna met fierheid zeggen dat onze beweging, door het werk van zijn leden, actief medewerkt aan de opbouw van een nieuw Portugal en deze opbouw beïnvloedt met de gedachten die wij steeds verdedigd hebben. Wat gedurende de laatste zes maanden gebeurde in het proces van democratisering en décolonisatie is werkelijk buitengewoon; .... en wij zijn er van overtuigd dat bijna iedereen dit vaststelt... spijts een internationale campagne van niet informatie.

Wij spreken over dit proces van democratisering en décolonisatie. Hier, in deze zaal, willen wij het HISTORISCH FEIT van de portugese décolonisatie onderstrepen. Er is geen oorlog meer uitgaande van Portugal er is geen oorlog meer uitgaande van Europa. Wij hebben allen medegewerkt aan dit historisch feit. Men mag niet toelaten dat een stap achteruit zou worden gezet. De koloniale oorlog, uitgaande van Portugal behoort werkelijk tot het verleden, maar het heden wijst ons op de grote moeilijkheden van gezondmaking van datgene dat rot was door het fascisme, kolonialisme en racisme. We moeten naar de toekomst zien. In Portugal zal het nationaal comité voor zekerheid en samenwerking zijn activiteit moeten intensifieren om mede er voor te zorgen, dat dergelijke stappen achteruit

niet worden gezet, en dat in tegendeel gewerkt wordt aan de instelling van de democratie. Dat zal zeer belangrijk zijn voor Europa en voor de ganse wereld.

Wij begrijpen het belang in de toekomst onze verantwoordelijkheid te moeten opnemen tegenover wat gebeurt in Portugal; wat belangrijk kan zijn voor de ganse wereld. Wij willen volwaardig medewerken door het verder zetten van onze activiteiten.

Tot in maart 75 beleven wij in Portugal een overgangperiode. Een periode die tot doel heeft de weg te openen naar een vrije en gewetensvolle keuze van de gemeenschap over de hinderpalen heen van de erfenis die het fascisme en andere ons achterlieten. Gedurende deze periode bestaat er een programma dat tot gids dient. Het is het programma der gewapende machten, en in dit programma, voorgesteld op 26 april, wordt er duidelijk uitgestippeld dat Portugal zijn internationale verplichtingen zal nakomen waaronder de deelname aan de Conferentie voor Europese Zekerheid en Samenwerking.

De portugese buitenlandse politiek zal het respect van de vroeger aangegane verbintenissen inhouden, maar met een totaal andere geest dan vroeger. Op de conferentie zal Portugal een dynamisch medewerker moeten zijn en geen tegenwerkend en kortzichtig element.

Het is nodig dat de conferentie uit het slop geraakt, de derde phase dient aangevat. Het "geval cyprus" is mogelijk geweest omdat er nog geen echt systeem van ontspanning en samenwerking bestaat in Europa. Samen met onze zeer hartelijke solidariteit die wij betuigen aan het cipriotische volk drukken wij de mening uit dat wij vooral moeten kampen opdat de voorwaarden zouden geschapen worden die de bevolking van Cyprus getroffen hebben onmogelijk maken, en dat in het kader van de conferentie.

Wij, de vertegenwoordigers van de portugese openbare opinie, hebben vertrouwen in onze officiële buitenlandse politiek, maar wij willen de geest er van beïnvloeden, niet om de staat, zoals vroeger, te verplichten zich op te sluiten in een bekrompen en afzijdige houding beïnvloed door zijn réactionnaire en tegen de ontspanning gekante politiek, maar wel, om deze buitenlandse politiek actief en dynamisch te maken, overtuigd van het belang van Portugals positie en het belang onderstrepnd van de onderlinge samenhang van de strijd voor de democratie met de ontspanning, de vrede en de samenwerking tussen de volkeren.

VREDESFONDS

Adelheit Gops-Gent - 100 fr.

AKTIE CHILI

Coeneye Jacques-Oostakker 100 fr.

Lieve Pollet-Duisburg - 200 fr.

De Roover Walter - 's Gravenwezel - 500 fr.

VERKIEZINGEN IN DE VERENIGDE STATEN.

Kamer

Democraten = 291 (+ 43)

Republikeinen = 141 (- 40)

alle volksvertegenwoordigers waren herverkiezbaar.

Senaat

Democraten = 24 (+ 4)

Republikeinen = 5 (- 6)

Andere = 2 (+ 2)

34 op de 100 senatoren waren herverkiezbaar.

Goeverneurs van Staten.

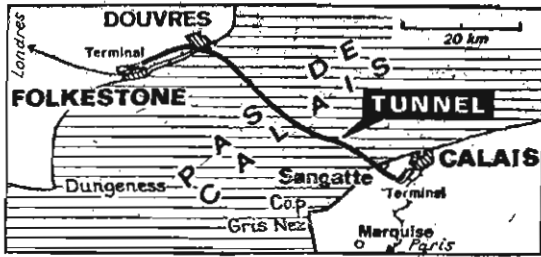
Democraten = 29 (+ 4)

Republikeinen = 5 (- 5)

Anderen = 1 (+ 1)

Voor deze verkiezingen waren er op de 50 gouverneurs 32 democraten, en 18 Republikeinen, nu is de verhouding 36 democraten, 13 Republikeinen en een onafhankelijke.

DE TUNNEL ONDER HET KANAAL : een "Zeeserpent" wordt werkelijkheid !

Reeds in 1751 werd een zekere Demaretz bekroond met een prijs van de Academie van Wetenschappen van Amiens voor het project van een tunnel onder het Kanaal. In 1883 hadden de "Channel Tunnel Company" en de "Association Française du Chemin de fer sous-marin" elk een galerij van anderhalve kilometer gegraven. De Engelsen eisten toen reeds het stopzetten der werken op grond van militaire veiligheidsredenen. Het is slechts op 6 februari 1964 dat de ministeries van Vervoer een gezamenlijke verklaring afleggen om het idee voor het bouwen van een spoorwegtunnel terug op dreef te brengen. De lengte zal 53 km. bedragen waarvan 38 onder zee. De doortocht zal 31 minuten vergen. De snelheid der treinen zal 140km./u. bedragen en 4 miljoen reizigers per jaar zullen kunnen vervoerd worden. Hierbij komen nog 9 miljoen automobilisten die aan boord van 3 miljoen voertuigen de tunnel zullen kunnen doorkruisen. De afstand Parijs-Londen zal worden afgelegd in 3u.40. In 1964 werden de kosten op 15 miljard BF geraamd.

Sedertdien is men tot een opeenvolging van voorzichtige akkoorden gekomen die toelaten op de beslissing terug te komen. Tijdens de ontmoeting Wilson-Pompidou op 8 juli 1966 wordt de beslissing bekrachtigd. De openingsdatum wordt vastge-

steld in de loop van het jaar 1974 maar een overeenkomst tussen de financiële groepen komt niet tot stand. Zij fusioneren slechts in juli 1970. De opening van de tunnel wordt verschoven naar 1978. De werken worden reeds geraamd op 30 miljard BF en de opening wordt voorzien in 1980. De eerste overeenkomst loopt nog zes maanden vertraging op en zij wordt eindelijk te Parijs op 20 oktober ondertekend. Zij stelt de financiële opbouw van de operatie op touw en lanceert de nieuwe studies. De tweede fase moet met de eerste werken aanvangen op 1 april 1973.

De werken zullen voltooid worden tijdens de derde fase, de belangrijkste die moet aanvangen op 1 februari 1975 om te eindigen in de loop van 1980. De kosten worden alsdan geraamd op 45 miljard BF. In 1973 veroorzaakt het project deining in Groot-Brittannië. Het Parlement betreurt het ontbreken van ernstige economische studies. De reders van de Kanaalvaart en het patronaat maken zich ongerust. Een bedrag van 95 miljard BF wordt voorgesteld waarin de munterosie en de financiële lasten begrepen zijn. De rentabiliteit van de ganse onderneming wordt geschat op 14 à 17 procent.

Tenslotte bepaalt een verdrag dat de tweede fase zal aanvangen op 10 november 1973 - met zes maanden vertraging op de kalender-. Voor de exploitatie van de tunnel wordt een Frans-Brits organisme opgericht dat belast is met het beheer van de onderneming. Maar zolang de overeenkomst voor de derde fase niet ondertekend is kan het ontwerp nog ingehouden worden. Het stopzetten der werken kan nochtans moeilijk in aanmerking worden genomen. Beide regeringen financieren immers niet rechtstreeks de onderneming zij garanderen slechts 90 % der leningen die door de bouwfirma's werden uitgegeven. Ingeval het werk toch zou worden stopgezet moeten volledige vergoedingen betaald worden.....

lezers schrijven

IK ZIE, IK ZIE WAT JIJ NIET
ZIET....

"-Traité de savoir-vivre à
l'usage des jeunes généra-
tions."
(NRF Gallimard 1972)

"-De la grève sauvage à l'au-
togestion généralisée."
(10/18 1974)

Raoul Vaneigem (Ratgeb)

Dit schrift richt zich
enkel tot een welbepaalde
groep personen die genoeg
van dit leven hebben, van
het loos gepraat en met rede
ziek zijn van de schande
die zij dagelijks moeten on-
dergaan om tot frustrerende
kompensaties van hun ware
uitingskracht te komen. Het
eerste zonder het tweede boek,
of omgekeerd, is onvolledig,
vandaar het enkelvoud.

Aan geen anderen zijn deze
woorden, die onwetenschappe-
lijk, op het eerste gezicht
onlogisch en zeker onakade-
misch zijn, gericht. Want
dit schrift is niet bestemd
voor hen die het anti-leven
voorstellen en dat net zo
lang zullen verbreiden als
hun winstjagende krachten
dat toelaten. Zij zijn onze
vijanden en moeten zo spoedig
mogelijk geëlimineerd worden.

"Le monde est à refaire:
toute les spécialités
de son reconditionne-
ment ne l'empêcheront
pas. De ceux-là, que je
ne veux pas comprendre;
mieux vaut n'être pas
compris."

(Traité de savoir-
vivre... p.7)

Dit schrift wil zeer nauw-
keurig nagaan waar de repres-
sieve bronnen zich bevinden,
en waarom, en het hoeft
daarvoor niet in de geschie-
denis noch in vergelijkingen
van in de toekomst op te
bouwen maatschappijen te dui-
ken. Het wil met alle kracht
doen inzien dat het huidige
bestaan radikaal moet ver-
dwijnen en dat een intellek-
tuele en rationele overtui-

ging daarvan niet voldoende
zijn om tot concrete resul-
taten te komen. Een onplaats-
bare en onmeetbare woede
smeult in de diepten van de
zielen van miljoenen en zal
noodgedwongen op moeten staan
en alles om zich heen
zoals een beest verwoesten
(idealen, moralen, kerken,
ministeriën, banken, legers,
politie, gebouwen die getui-
gen van hun slavernij of van
militaire overwinningen, ge-
woonten en idolen), op de
zelfde wijze als het sinds
altijd al is onderdrukt ge-
weest: het individu verplet-
terd door een misselijk ver-
datteriaat dat weer naar de
massa verwijst.

"La famille est la plus
petite unité d'oppres-
sion sociale, l'école
du mensonge, l'apprentis-
sage du rôle, le condi-
tionnement à la soumis-
sion, le chemin du re-
foulement, la destruc-
tion systématique de la
créativité de l'enfance
le lieu commun de la
bêtise, du ressentiment,
de la révolte téléguidée.

(De la grève sauvage..
p. 50)

En hieruit blijkt, dat die
woede helemaal niet zo on-
verklaarbaar is zoals dat
lijken moge...

Aan de hand van een vrij
lange Franse aanhaling komt
schrijver tot het besluit
dat

- 1) le quantitatif est en
soi une limite et appelle
la reconversion en quali-
tatif;
- 2) le mensonge du renouvelle-
ment transparait dans la
pauvreté du spectacle.
L'enrôlement successif
use les travestis. La
multiplication des change-
ments de détails exacerbe
le désir de changer sans
jamais le satisfaire.
EN PRECIPITANT LE CHANGE-
MENT D'ILLUSIONS, LE POU-
VOIR NE PEUT ECHAPPER A
LA REALITE DU CHANGEMENT
RADICAL."

(Traité de savoir-vivre..
p. 151-152)

En in iedere maatschappij,
van welke istische trant dan
ook, wordt er gestreefd naar
de lafste manier van het sa-
men mens zijn, namelijk; een-

akelige samenschooling van in-
dividuen in politieke, sociale
of kulturele groeperingen,
geledigt van iedere realiteit
en van iedere autonomie en
medezeggenschap van het ge-
zond verstand. Hoe meer men-
sen, zoveel minder zielen
zullen er zijn. "Zielen" is
hier ongeveer gelijk aan het
individu dat volledig over
al zijn lichamelijke en gees-
telijke kwaliteiten kan be-
schikken...

Het komt er op aan, in de
oppervlakkigheid waartoe van-
daag al de menselijke rela-
ties gereduceerd worden, een
keten te leggen tussen het
diepe, algemeen heersende
gevoel van walging en de ver-
nederingen dientengevolge
ondergaan, om een solidair
front te vormen tegen het
imperialistisch-rotsocialis-
me, dat zich meester maakt
van de meest dekadente samen-
levingen om ons heen. Dit zal
er toe leiden dat wat nu nog
ondergronds geschiedt zal
vulkaniseren in de "heldere"
hemel van de kapitalistische
illusie. Het kapitalistisch
systeem (systeem in deze zin,
dat het een organisatie van
rotzooi is), waarvan het be-
staan op geen vierkante meter
van deze aardbol te betwist-
ten valt, heeft nochtans
één positief punt voor zich:
het houdt zijn eigen onder-
gang in als de centrale
voortstuwingsbron van zijn
gemeende vooruitgang. De ma-
teriele condities zijn over-
al op dusdanige wijze ver-
enigd in het dagelijks leven
van alle geëxploiteerden ter
wereld, dat de nodige
spanningen in het onderbe-
wustzijn gecreëerd zijn, die,
als het eindelijk eens op
rood zal staan, de vonk
zullen zijn tot de uitbars-
ting naar het praktische, al-
gemeen ware socialisme.
Een kwalitatief rijker leven
in tegenstelling tot de te-
genwoordig aangeleerde quan-
titatieve en neurotische ver-
pesting en volpropping van de
menselijke waarden.

Met een redelijk en degelijk
wapen (waar ieder voor zich
de draagwijdte van gaat be-
palen) hun werkelijke dage-
lijkse realiteit gaat onder-
zoeken.

Mark van der Esch

DE TRAGIEK VAN DE 20e EEUW.

Alle vredes- en ontwapeningskonferenties ten spijt die sinds 30 jaar gehouden worden; stijgt overal de bewapeningslast. Volgens een rapport van het Intern. Instituut strategische studies "voerden de USA en de USSR de verliezen in de oktoberoorlog van '73 hoger op, stegen de militaire uitgaven in het Midden-Oosten enorm. Zo steeg de militaire begroting van Israël slokte de helft, en van Egypte een derde op van het Bruto Nationaal Produkt ! Saoudi-Arabië verhoogde in 4 jaar tijdens zijn bewapeningsuitgaven met 7, Perzië met 3 en geven 9,3 % van hun BNT uit tegen de Natolanden 3 %. Hun leverensiers : de Verenigde Staten, Frankrijk, en Groot Britannië. De defenciebegroting steeg van 700 miljoen Eg.Pond in 1973, tot 225 miljoen in 1974. In Egypte ging dat in dezelfde jaren van 216 miljoen Dollars naar 460 miljoen!

In de Natolanden hetzelfde. Ter vervanging van de Starfighter b.v. denkt men er in Duitsland aan 322 MRCA bommenwerpers à 600 miljoen fr/ elk aan te kopen, of in totaal voor 12 miljard. Volgens legerdeskundigen 600 miljoen te duur. Maar als het voor de Bewapening is komt het op een half miljard meer niet op aan ! Doch als het er om gaat het Noodfonds van de VN te spijszigen, dan houden de EG. ministers de hand op de zak ! Ze aarzelen om 3 miljard aan dit fonds toe te kennen, maar voor het leger hebben ze honderde miljarden veil !

ANDER WERELDGEZICHT :

Dat de zeven jaar aanhoudende droogte in de Sahellanden honderdduizende mensen trof, dat overstromingen in Indië en Bangladesj hele woongebieden met hun oogsten verwoesten en de bevolking op den dool en in de dood dreef; dat een natuurramp als de orkaan Fifi in Honduras 600.000 mensen dakloos maakte en tienduizenden het leven kostte, (alles in 1974 !) ging de hele wereld rond.

Ja, er wordt druppelsgewijs wat geholpen ... en tegen zulke natuurrampen staat men machteloos.

Volgens een vlaamse Psalm draagt God de wereld in zijn hand en stort een volk in 't zand als de Heer er zich van afwendt. Ik begin te geloven dat de mensheid God concurrentie aan 't doen is. Dat de mens veel machtiger is dan God en veel meer en grondiger kan vernielen dan zijn "natuur" doet! Dat we bezig zijn ons klaar te maken van de wereld een woestijn bezaaid met lijken te maken. Zo hebben de Amerikanen zich daarin al getraind. In Vietnam hebben ze bombardierend met ontbladeringsmiddelen 100.000 hectaren misschien voor duizend jaar verpest en onvruchtbaar gemaakt.

Zo is, voor wie ogen heeft en de militaire uitgaven tegenover de nood der wereld stelt te zien, hoe verdwaasd de wereld is.

Maar het kan in haar ogen "wijs" zijn. Materialistisch gezien. Moesten we over gegevens beschikken om de som te noemen die in de jaren na W.O.II overal ter wereld besteed is aan de uitrusting der landmacht, de luchtvloot, de zeemacht en de opleiding der "noodzakelijke handkrachten", dan zou men tot een straonisch cijfer komen dat aan zou tonen dat, gelet op het bekende feit dat er in W.O.I. minstens een miljoen is uitgegeven om een mens te doden, dit in de volgende wel een miljard kan belopen ! Een miljard franks geïnvesteerd in "de dood van morgen" per slachtoffer !

Zijn we nog al niet een flink stuk straf-fer dan God in het verderven en uitroeien van het leven op aarde ?

Met zulk een Fifistunt worden ongeveer een miljoen mensen getroffen maar met een kernoorlog, die volgens Natoplan uitgevochten zal worden op Europese landen, worden het er miljarden !

Daarvoor de aankoop van straaljagersbommenwerpers die atoombommen kunnen "plaatsen"! Vandaar de miljarden voor hun aankoop die gedokt zullen worden ! Door ons. Want wij betalen om morgen te worden afge- maakt !

De oorlogen der "wilden" waren goedkoper. Maar daar verdiende niemand aan. De wereldleiders in de V.N. zijn flauwe truters en hun ontwapeningskonferentie dienen om ons zand in de ogen te strooien !

En wij, schapen van werknemers die nu een boterham gegund worden om de fabrikanten goud te laten slaan uit dood, wij spelen het spel mee.

Dat is ONZE tragedie...

Geert GRUB.

k KULTUUR I tuur

LEEFPATROON

geheugen gekorriegeerd
denkvermogen ingekort
handelingen geliemeteerd
genoegens gefrustreerd
snik, ik LEEF !

eddy

uit "Filter"

DE VREDE IS EEN LEUGEN

(voor Tijl van Limburg)

) op elk zwart teken
van de vredelievende nacht
beslapen in vele vale slapers
tevreden en
gedwee als hun vee
de vrede

de VREDE ??
wee die ene
eenzaam

die de daad bij hun lage woorden voegt
woedend kraken zij
in al hun roeste voegen.

een trage traan aarzelt
een kind slikt van schrik
zij wassen hun handen
rood in dode onschuld

kraken zij ook hun vee
niet vredig de onschuldige hals ?

Daniel Billiet
uit "De rib van Magdalena"

WHITE FIGHTING SPIRIT

(voor een kauwgomleger)

kaarten op tafel !
(gillende generaal tegen de kaartlezer)
door zwarte kroezelige bossen
over twee welvende heuvels
in één diepe rode spleet
vlogen de gillende vingers.
de vijand was vernietigd
in die vingervlugge vogelvlucht.

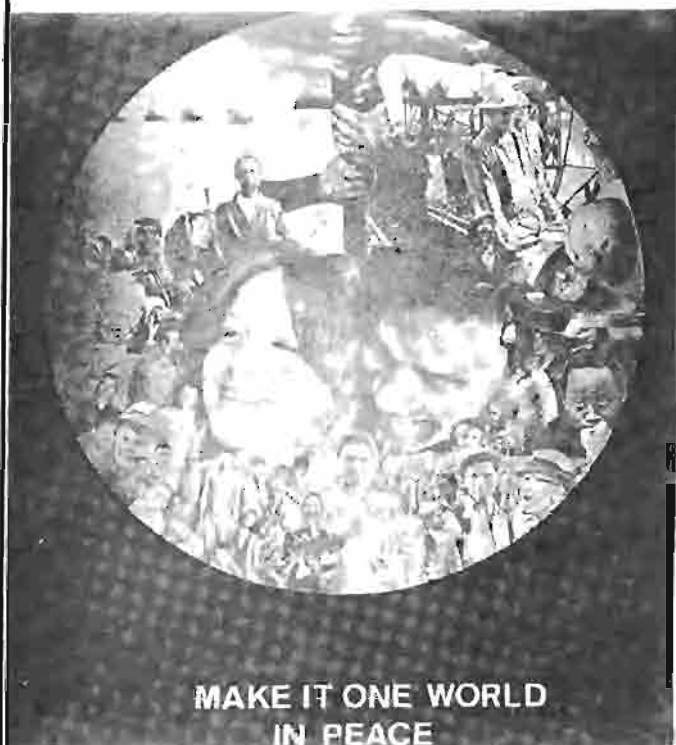
te velde vochten vloekende
mensbeesten manhaftig
voor het wilde westen
en ja, ook nog voor hun leven.
maar met aan hun zijde, God en coca cola.
gele grote kinderen
met aan hun zijde, God en wat rijst
speelden cowboy en indiaantje
met de bleke bleekgezichten.
smeten seksbommen naar de hijgende
highe GI's
en God vroeg zich af aan God
- want Nietzsche is dood -
God wat moet ik doen ?

Daniel Billiet
uit "De rib van Magdalena"

Nu verkrijgbaar
T-shirt I

T-shirt met bijgaande tekening
in wit en blauw - 3 maten
voor kinderen vanaf 6 jaar
(3 maten)
wit-geel - rood - blauw
Prijs 150 fr. 7 fr port

Nieuwe posters prijs 60 fr. 5 fr port

BOEKENARSENAAAL

Vraag zonder verplichting een uitgebreide folder bij

BOEKENARSENAAAL
Lamstraat, 14
9000 GENT
Tel. 09/25.62.57

een rijke keus aan boeken

GRUNDIG

BRAUN

PHILIPS

hifi stereo keten
combinatie

EUROPA ELECTRONIC

A. PIETERSLAAN, 2 (aan 't STADHUIS) - OOSTENDE - Tel. 716.34

Wongel 59

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, KORTRIJK
Tel. (056) 213.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

KUNSTHANDEL

GALERIJ "ELITE"

Tolhuislaan 157 - Gent

Enorme keus van reproducties

Schilderijen van oude en hedendaagse schilders
Eigen werkhuis voor alle soorten inlijstingen.
tel. 22.16.31

CORMAN

De "Topboekhandel"
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 "pocket"
boeken in 6 talen

Ravensteinstraat, 28-30
1000 Brussel
Tel. (02) 11.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. (059) 727.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. (050) 618.28

Het boek dat u
zoekt is er. Zo
niet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
  - Wetenschappelijke
  - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
  - Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
  - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUINLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat).

Tel. 09/25.10.92 Doorlopend geopend van
8.30u - 6.30u

VRIJE TOEGANG.

gakko s.v.

Hoek Overpoortstraat en Ch. De Kerckhovelaan
en St.-Pietersnieuwstraat 107 - 9000 Gent tel. 091/23.27.88.

Bureelartikelen - Papierwaren - Drukkerij - Uitgeverij.

prijzen beneden alle peil !!!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of kom zelf eens langs